

Ref # 540833da

Utviklingsmidler Sluttrapport Læringsglede og innovasjon (Ref # 540833da)

Tildelt beløp: 200 000

Varighet: Toårig

Kategori: Forprosjekt

Læringsglede og innovasjon – Biblioteksamarbeidet som drivkraft.

Vi vil undersøke påstanden «Det er lønnsomt å dele»....

Innsatsområder/mål for prosjektet:

- Kartlegge samarbeidsformer, metodikk og strukturer som skaper velfungerende og effektive pedagogiske bibliotekstjenester i en kommune.
- Undersøke hvordan man kan utvikle nettverk og bygge delingskultur på tvers av kommunegrensene i en region.
- Utarbeide en strategi for å videreutvikle, implementere og forankre

AAbk søkte etter flere samarbeidskommuner i fylket, bare en kommune, Gjerstad ønsket å være med på forprosjektet og prosjektplanen ble revidert i samarbeid med NB.

1.0 Organisering og ressursbruk

Prosjektgruppen har bestått av

Tonje Berger Ausland	Enhetsleder Samfunnsenheten, plansjef, folkehelsekoordinator
Esther Hoel	Rektor Fiane barneskole/Abel ungdomsskole
Kristen Øybekk	Rektor Gjerstad skole (16/17)
Marit Presthagen	Rektor Gjerstad skole (18)
Maja Fåvin	Skolebibliotekar/lærer Abel ungdomsskole
Randi Lundvall	Biblioteksjef Gjerstad kommune
Anne Mari Graver	Bibliotekrådgiver, fylkesbiblioteket (prosjektleder 16/17)
Marit Fidje	Bibliotekrådgiver/fagleder, fylkesbiblioteket (prosjektleder 17/18)

Gjerstad kommune har 2 barneskoler og 1 ungdomsskole som vil bli samlet til en skole fra skolestart 2019. Biblioteksjefen i Gjerstad kommune ble frikjøpt med 20 % for å lede prosjektet lokalt i kommunen.

Skolebibliotekaren som var med i gruppen hadde når prosjektet startet en time i uka til skolebiblioteket. Denne ble utvidet til tre timer i uka i løpet av prosjektperioden. Folkebiblioteksjefen fikk en 20% stillingsressurs til å drive prosjektet lokalt. I tillegg deltok rådgivere fra fylkesbiblioteket med stillingsressurser.

Prosjektgruppen hadde i løpet av prosjektet 10 møter og i tillegg hadde Gjerstad 7 lokale prosjektmøter. Det ble også planlagt og opprettet en nettverksgruppe som skulle ha faste møter. I prosjektperioden skulle den møtes hver 6. uke for å følge opp arbeidet med årshjulet

2.0 Aktiviteter

I løpet av prosjektperioden har det blitt gjennomført følgende aktiviteter

- Kartlegging av nåsituasjon
- Studie i innovasjonsledelse
- Kompetansehevede tiltak i form av kurs og studietur
- Planlegging og gjennomføring og evaluering av leseprosjekter
- Planleggingsdag for alle skolene med fokus på skolebibliotek og prosjektet.

2.1 Kartlegging av nåsituasjon

Prosjektgruppen gjennomførte en kartlegging av ressurser i bibliotekene, statistikkrapporter, hvilke prosjekter og ordninger som allerede var på skolen, samt hvilke samarbeid som var både i klasserommene, i skolebibliotekene og mellom skolebibliotek og folkebiblioteket. Dette for å danne et bilde av hvilke muligheter som fantes, hvordan disse kunne samordnes og om det var nye muligheter for utvikling.

Deltagerne fra den lokale prosjektgruppen skulle gjennom studiet se på nye muligheter for innovasjon i egen kommune, herunder hvordan samarbeidet mellom skolebiblioteket og folkebiblioteket bedre kunne utnytte ressursene til barn og unges beste. Et av målene var få til hyppigere bruk og bedre utnyttelse av skolebibliotekene og gjennom dette å øke barn og unges leseglede og leseforståelse.

Kartleggingen var et viktig punkt for fremdriften av prosjektet.og bidro til å skape trygghet i prosjektgruppen. Gjennom å vise respekt for det arbeidet som allerede ble gjort, var det enklere å kunne se nye muligheter for samarbeid og innovasjon.

2.2 Studie i innovasjonsledelse

For å bygge opp kompetanse i innovasjonsledelse i kommunen skulle prosjektgruppen delta på et poenggivende studie i Innovasjonsledelse på UIA. Kravet var deltagelse på samlinger, men avsluttende eksamen var frivillig. Dette for å skape et felles utgangspunkt for nytenking og utvikling.

Studiet var spennende, men krevende, noe som viste seg gjennom at kun tre av deltakerne fullførte eksamen. Sofia Malmberg, samordnare för skolbiblioteken i Järfälla, bibliotekar, forfatter var gjesteforeleser med sin erfaring og kunnskap om utvikling av skolebibliotek. Hun satte fokus på hvordan skolebiblioteket kunne utvikle seg fra å være et rom med bøker til å bli en integrert del av undervisningen.

2.3 Kompetansehevede tiltak i form av kurs og studietur

I prosjektperioden ble det gjennomført flere kompetansehevede tiltak for lærere og skolebibliotekarere gjennom deltagelse på kurs/fagdager som Lesersørviss, fagdag for barnelitteratur, og ikke minst et lokalt kurs i gjennomføring av Barnebokbad. Det lokale kurset ble organisert for å vise at samspill med biblioteket og gi kompetanse som kan bringe inn nye arbeidsmetoder.

På studietur 15.-16.mars 2017 til Gulskogen, Mørkved og Kilde skole samt Ringsaker kommune, deltok også politisk ledelse fra Gjerstad. Ordfører Inger Løite reiste sammen med prosjektgruppa og de to dagene ble satt av til å se på hvordan ulike skolebibliotek drifter sine bibliotek og hvordan kommunen og folkebibliotek jobber sammen for gode bibliotekstjenester til innbyggerne. Felles for alle skolene var deres fokus på utvikling av gode skolebibliotek.

Studieturen ga kunnskap om forskjellige måter å organisere et skolebibliotek på, men at det er sentralt å ha klare mål for utviklingen.

3.0 Nettverk og delingskultur

Det tar tid å bli kjent med hverandres roller både i og utenfor prosjektet. I løpet av hele perioden ble det arbeidet kontinuerlig med tydeliggjøring av prosjektmålene slik at alle som var med fikk et eierforhold til prosjektet.

At prosjektgruppen hadde med seg ledere både på rektornivå og kommunalsjefnivå ga gruppen anledning til å tenke i større perspektiv og se flere muligheter i felles utnyttelse av materiell og kunnskap. Gjennom disse prosessene ble det også utviklet en bedre delingskultur.

Kartleggingen av nåsituasjonen ga et utgangspunkt for å drøfte hvilke roller folkebiblioteket kunne ha i forhold til skolene, skolebibliotekaren og lærerne, og hvordan den totale kompetanse kunne brukes i et samarbeidsperspektiv.

3.1 Nye samarbeidsformer

For å få til en praktisk metodikk som ville fungere i en travel hverdag, ble det besluttet å ta utgangspunkt i bibliotekenes kompetanse i lesing og litteraturformidling.

Prosjektgruppen utarbeidet årshjul, og det ble etablert nettverksgrupper som skulle følge opp tiltak og samarbeid mellom bibliotekene og pedagogisk personale. Biblioteksjef deltok i planlegging av skolenes leseprosjekt.

Før høstsemesteret 2017 var årshjulet klart og de vedtatte tiltak ble testet med fortløpende evaluering og justeringer underveis. Det ble gjennomført felles leseprosjekter vår og høst på alle trinn.

Plandagen 2. januar 2018 for pedagogisk personale i Gjerstad hadde fokus på skolebibliotekets rolle. I tillegg til presentasjon av prosjektet var det innlegg om:

- Praktisk matematikk, Dag Boman, Vitensenteret
- Lesing på timeplanen, rektor Even Tronstad Sagebakken, Spangereid skole.
- Fokus på lesing, bruk av faktabøker i undervisningen, Fridunn Tørå Karsrud, UIA

Det var viktig å få erfaring med barnebokbadmetoden etter kurset våren 2018, så det ble gjennomført et Barnebokbad på folkebiblioteket i starten av skoleåret 2018/2019. Dette ble en positiv erfaring for alle de involverte om at sammen kan vi få til mer.

«Fantastisk metode, Veldig gøy. Dette vil vi fortsette med, dette er en metode vi må dele med alle lærerne på skolene.»

4.0 Resultater

Kartlegge: Det var i utgangspunktet skepsis til å delta i prosjektet, forankring hos ledelse, rektorer og biblioteksjef var derfor viktig. Synliggjøring av lokal kompetanse, med blant annet biblioteksjefens erfaring fra skolebibliotek og arbeid med revidering av retningslinjene for skolebibliotek (IFLA). Kartleggingen synliggjorde at det var lite samarbeid mellom skolebibliotekarene på skolene, mellom skolebibliotekene og undervisningsopplegg og usikkerhet i forhold til hvordan skolebibliotekar skulle utvikle sin rolle utover utlån av bøker.

Innovasjonsstudiets forelesinger der prosjektdeltagerne deltok var med på å se nye muligheter for å legge til rette for økt samarbeid og kompetansedeling.

Utvikle nettverk og bygge delingskultur: Møtene i prosjektgruppen og opprettelsen av nettverksgruppe bidro til fellesskap og motivasjon for å jobbe sammen for finne nye muligheter. Studieturen ga deltagerne ny innsikt og kunnskap som bidro til styrket trygghet om felles mål. Biblioteksjefen var viktig i rolle som prosjektleder og tilrettelegger for deling av metoder og prosjekter og for å utnytte bibliotekarenes og lærernes kompetanse. Hun var også viktig i utarbeidelsen av årshjul, testing og underveisevaluering og justering. Biblioteksjefen fikk lede en gruppe som etter hvert fikk en felles forståelse av bibliotekets verdi i for barn og unge i Gjerstad.

Strategi for å videreutvikle, implementere og forankre: Samarbeidsavtale skole - folkebibliotek 2018-2022, ble utarbeidet som en del av prosjektet ble vedtatt høsten 2018. Samarbeidet er nå godt forankret i kommunen.

Utarbeidelsen av årshjul for samarbeid og utvikling for skolebibliotek/folkebibliotek var med på å tydeliggjøre et felles mål gjennom synliggjøring av det tiltak og samarbeid gjennom skoleåret. Prosjektet ble også sett på som en mulighet til å få velfungerende og effektive pedagogiske bibliotekstjenester når ny skole var på plass.

I løpet av prosjektperioden økte utlånet på to av de 3 skolene og til sammen ble personalressursen på de tre skolene økt fra 6 til 10 timer.

5.0 Evaluering

Forprosjektet viser at Gjerstad kommune har fått en mye større bevissthet rundt verdien av å ha et velfungerende skolebibliotek

Forankring på alle nivåer var viktig for å få satt av ressurser og tid til nettverksmøter og fellesprosjekter. Prosjektet ble opplevd som stort og svevende i starten, men ble hvert gjort til «vårt» eget. Det har tatt tid å finne en form og få til et fruktbart og godt samarbeid. Men det har vært verdt litt frustrasjon og tøffe tak, fordi det har endt opp med mye bra og tettere samarbeid mellom skole/skolebibliotek og folkebibliotek, som igjen har resultert i en god og gjennomarbeidet samarbeidsavtale.

Studiet var veldig bra og lærerikt og en fin oppstart til prosjektet, spesielt temaet med skolebibliotekets rolle og hvordan man kan tenke nytt i forhold til å bruke pedagog i biblioteket. Noe urealistiske forventninger til eksamen sett fra prosjektdeltagerne.

Studieturen gav en bedre trygghet i prosjektet og for hverandre og var med å drive prosjektet fremover. Å se ulike typer av skolebibliotek, samt ulike modeller for organisering ga inspirasjon til å se Gjerstads muligheter til å videreutvikle sine bibliotek. Plandagen var også viktig for å inspirere og forankre.

Årshjul var nyttig og viktig for å få satt ting i system, og for å komme i gang med det kommunen ønsket å gjøre. Samarbeidsforum utover sitt eget fagområde og skole viktig for å se muligheter. Et strukturert samarbeid mellom skole-, folke- og fylkesbiblioteket vil være avgjørende for å skape et nytt felles bibliotek for skolen i Gjerstad. Det har ikke blitt store endring i ressurser til skolebiblioteket, men det tenkes annerledes om hvordan bruke ressursene som finnes og det er lettere for å se muligheter enn før. Skolebibliotekarene har

fått et nettverk til å dele kompetanse og erfaringer. Det er blitt tettere samarbeid med utgangspunkt i samsvar med læreplaner og alternative arbeidsmetoder. Barnebokbadmetoden synliggjorde hvordan felles mål og samarbeid inspirerer. *Fantastisk metode, veldig gøy!! Dette vil vi fortsette med, dette er en metode vi må dele blant alle lærere på skolene. Fint å samarbeide med folkebiblioteket rundt denne måten å få besøk av en forfatter på!*

«Det er lønnsomt å dele...».

Gjerstad kommune har allerede søkt midler gjennom UDIR, sammen, til prosjekt rundt skolebibliotek og leseglede. Gjerstad kommune i har et godt årshjul, en fin samarbeidsavtale og et godt utgangspunkt å dele videre.

«Jeg tror at vi nå er godt rustet til et utmerket samarbeid mellom folke- og skolebibliotek. Vi står foran en sammenslåing av de tre skolene, så fra og med august 2019, har vi én skole i Gjerstad. Dette prosjektet har hjulpet oss med mange tips og gode ideer vi kan ta med inn når vi skal skape et nytt skolebibliotek»

6.0 Økonomi

Vedlegg

Regnskap for prosjektet

Årshjul